

**ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ**

Α' ΦΑΣΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
0. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ – ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΥΠΟΔΟΜΗ	2
1.1. <u>Σχετικές με το θέμα υφιστάμενες Μελέτες Περιφερειακής κλίμακας</u>	2
1.1.1 Καταγραφή των Μελετών	2
1.1.2 Παρουσίαση και Σχεδιασμός των σχετικών με το αντικείμενο στοιχείων των παραπάνω μελετών	3
1.2. <u>Το ΠΕΠ της Αττικής 2000 – 2006: η Τουριστική διάσταση των κατευθύνσεων αναπτυξιακής στρατηγικής</u>	9
1.3. <u>Συγκεντρώσεις μεγάλου δυναμικού</u>	10
1.3.1 Χερσαία Τουριστική Υποδομή (υφιστάμενες εγκαταστάσεις και προβλεπόμενες χωροθετήσεις)	10
α. Συνεδριακή και Εκθεσιακή Υποδομή	10
β. Υποδομή GOLF	13
γ. Το πρόγραμμα αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του ΕΟΤ (ΕΤΑ ΑΕ)	13
δ. Υφιστάμενο και προβλεπόμενο ξενοδοχειακό δυναμικό και σημιακές συγκεντρώσεις	14
δ1. Ξενοδοχειακές κλίνες σε λειτουργία	14
δ2. Τα camping της Αττικής	15
δ3. Νέες Ξενοδοχειακές κλίνες στις εκτάσεις της ΕΤΑ Α.Ε.	15
δ4. Νέες Ξενοδοχειακές κλίνες βάσει εγκρίσεων ΕΟΤ.	16
1.3.2 Θαλάσσια Τουριστική Υποδομή Υφιστάμενη και Προβλεπόμενη	16
α. Υφιστάμενη Λιμένες Αναψυχής	16
β. Προβλεπόμενοι Λιμένες Αναψυχής	18
γ. Στοιχεία για τη Μελέτη του Ε.ΣΥ.Λ.Α.	18

1.4. <u>Υφιστάμενες Ρυθμίσεις</u>	21
1.4.1 Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας και Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια	21
1.4.2 Ορεινοί όγκοι και ζώνες προστασίας Περιφέρειας Αττικής	21
1.4.3 Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου Περιφέρειας Αττικής και Προβλέψεις Τουριστικής Ανάπτυξης	26
1.4.4 Το Σχέδιο Π.Δ “Προστασία και Ανάπτυξη δραστηριοτήτων αναψυχής Τουρισμού και Πολιτισμού, στην παραλιακή ζώνη από Φαληρικό Όρμο μέχρι Αγ.Μαρίνα Κρωπίας”	28
1.4.5 Αναφορά στις δραστηριότητες της ΕΑΧΑ	29
2. <u>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ</u>	31
2.1. <u>Προτεινόμενες χωρικές ενότητες τουρισμού</u> Εξετάζονται μόνο οι χωρικές ενότητες τουριστικού ενδιαφέροντος	31
2.1.1 Κριτήρια οριοθέτησης	31
2.1.2 Προτεινόμενες χωρικές ενότητες	32
2.2. <u>Αναλυτική αξιολόγηση των χωρικών ενότητων τουρισμού – Η ταυτότητα τους</u>	37
2.2.1 Χωρική ενότητα 1α: Η ευρύτερη περιοχή των ιστορικών κέντρων Αθήνα-Πειραιά	37
α. Παρατηρήσεις γενικού χαρακτήρα	37
β. Πολιτιστικές δραστηριότητες	38
γ. Καλλιτεχνικές δραστηριότητες	40
δ. Αξιολόγηση δυνατοτήτων	41
2.2.2 Χωρική ενότητα 1β: Η «αστική» παραλιακή περιοχή από τον Άλιμο έως και τη Βάρη	41
α. Ο σημερινός και ο μελλοντικός χαρακτήρας της περιοχής	41
β. Αξιολόγηση δυνατοτήτων	42
2.2.3 Χωρική ενότητα 1γ: Η ευρύτερη περιοχή του Επιχειρηματικού Κέντρου Αμαρουσίου	42
α. Ο σημερινός και ο μελλοντικός χαρακτήρας της περιοχής	42
β. Αξιολόγηση δυνατοτήτων	42
2.2.4 Χωρική ενότητα 2α: Η ανατολική παραλιακή περιοχή του Σαρωνικού έως και το Λαύριο	42
α. Ο σημερινός και ο μελλοντικός χαρακτήρας της περιοχής	42
β. Αξιολόγηση δυνατοτήτων	43
2.2.5 Χωρική ενότητα 2β: Η παραλιακή περιοχή του Ευβοϊκού έως και τον Μαραθώνα	44
α. Ο σημερινός και ο μελλοντικός	

χαρακτήρας της περιοχής	44
β. Αξιολόγηση δυνατοτήτων	45
2.2.6 Χωρική ενότητα 2γ: Η ευρύτερη περιοχή των Μεσογείων και του αερολιμένα Ελ.Βενιζέλος	45
α. Ο σημερινός και ο μελλοντικός χαρακτήρας της περιοχής	45
β. Αξιολόγηση δυνατοτήτων	46
2.2.7 Χωρική ενότητα 4α: Η Αίγινα και το Αγκίστρι	46
α. Ο σημερινός και ο μελλοντικός χαρακτήρας της περιοχής	46
β. Αξιολόγηση δυνατοτήτων	47
2.2.8 Χωρική ενότητα 4β: Η Τροιζηνία, ο Πόρος και τα Μέθανα	48
α. Ο σημερινός και ο μελλοντικός χαρακτήρας της περιοχής	48
β. Αξιολόγηση δυνατοτήτων	49
2.2.9 Χωρική ενότητα 4γ: Η Ύδρα και οι Σπέτσες	49
α. Ο σημερινός και ο μελλοντικός χαρακτήρας της περιοχής	49
β. Αξιολόγηση δυνατοτήτων	50
2.2.10 Χωρική ενότητα 4δ: Τα Κύθηρα και τα Αντικύθηρα	51
α. Ο σημερινός και ο μελλοντικός χαρακτήρας της περιοχής	51
β. Αξιολόγηση δυνατοτήτων	52
3. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ	53
3.1. <u>Μέγεθος και σύνθεση του τουρισμού στην Αττική</u>	53
3.2. <u>Η τουριστική δραστηριότητα στην Αττική</u>	58
3.2.1 Ξενοδοχειακή δραστηριότητα	58
3.2.2 Συνεδριακή δραστηριότητα	60
3.2.3 Τα Ταξιδιωτικά γραφεία	64
3.3. <u>Κριτήρια αξιολόγησης Τουριστικής Προσφοράς</u>	66
3.4. <u>Διαβάθμιση περιοχών κατά βαθμό ανάπτυξης</u>	70
3.4.1 Ωριμες περιοχές	71
3.4.2 Δυναμικές ζώνες	72
3.4.3 Αναξιοποίητες περιοχές	72
3.4.4 Περιοχές με δυνατότητες	72
3.5. <u>Συμπεράσματα αξιολόγησης</u>	74
4. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ «ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ»	76
4.1. <u>Επιλογή περιοχών</u>	76

4.2. <u>Περιοχή Α. Ακτή Σαρωνικού</u> <u>Ανατολικής Αττικής, από Βάρκιζα</u> <u>μέχρι Σούνιο (ενότητα 2β)</u>	77
4.2.1 Τεκμηρίωση και χαρτογράφηση	77
α. Οριοθέτηση και γενικά χαρακτηριστικά της περιοχής	77
β. Τουριστική ελκυστικότητα και πόλοι έλξης	77
γ. Κατάσταση τεκμηρίωσης	78
4.2.2 Ανάλυση	79
α. Τυπολογία της περιοχής ως τουριστικού προορισμού	79
β. Αξιολόγηση τουριστικών πόρων, Τουριστικής ζήτησης και τουριστικού προϊόντος της περιοχής	79
γ. Εναλλακτικές λύσεις	80
4.2.3 Επιλογές Τουριστικής Ανάπτυξης	81
α. Επεξεργασία εναλλακτικών σεναρίων	81
β. Ανάλυση σεναρίων	81
γ. Επιλογή του καταλληλότερου σεναρίου	82
4.2.4 Εκτίμηση φέρουσας ικανότητας	83
α. Σχεδιασμός προτύπου τουριστικής ανάπτυξης	83
β. Καθορισμός κριτηρίων για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας	83
γ. Υπολογισμός φέρουσας ικανότητας	87
δ. Συμπεράσματα για την περιοχή Ακτής Σαρωνικού	88
4.3. <u>Περιοχή Β. Νησιά Αττικής:</u> <u>Αίγινα – Αγκίστρι (ενότητα 4^α)</u>	90
4.3.1 Τεκμηρίωση και χαρτογράφηση	90
α. Οριοθέτηση και γενικά χαρακτηριστικά περιοχής	90
β. Τουριστική ελκυστικότητα και πόλοι έλξης	90
γ. Κατάσταση τεκμηρίωσης	91
4.3.2 Ανάλυση	91
α. Τυπολογία της περιοχής ως τουριστικού προορισμού	91
β. Αξιολόγηση τουριστικών πόρων	92
γ. Εναλλακτικές λύσεις	93
4.3.3 Επιλογές τουριστικής ανάπτυξης	93
α. Επεξεργασία εναλλακτικών σεναρίων	93
β. Ανάλυση σεναρίων	93
γ. Επιλογή του καταλληλότερου σεναρίου	94
4.3.4 Εκτίμηση φέρουσας ικανότητας	94
α. Σχεδιασμός προτύπου τουριστικής ανάπτυξης	94
β. Υπολογισμός φέρουσας ικανότητας	95
γ. Συμπεράσματα για την περιοχή Αίγινα – Αγκίστρι	96
4.4. <u>Περιοχή Γ. Νησιά Αττικής :</u> <u>Πόρος – Ύδρα – Σπέτσες</u> <u>(ενότητα 4β εκτός Τροιζηνίας)</u>	97

4.4.1 Τεκμηρίωση και χαρτογράφηση	97
α. Οριοθέτηση και γενικά χαρακτηριστικά της περιοχής	97
β. Τουριστική ελκυστικότητα και πόλοι έλξης	97
γ. Κατάσταση τεκμηρίωσης	98
4.4.2 Ανάλυση	98
α. Τυπολογία της περιοχής ως τουριστικού προορισμού	98
β. Αξιολόγηση τουριστικών πόρων, τουριστικής ζήτησης και τουριστικού προϊόντος της περιοχής	98
γ. Εναλλακτικές λύσεις	99
4.4.3 Επιλογές Τουριστικής Ανάπτυξης	99
α. Επεξεργασία εναλλακτικών σεναρίων	100
β. Ανάλυση σεναρίων	100
γ. Επιλογή του καταλληλότερου σεναρίου	101
4.4.4 Εκτίμηση φέρουσας ικανότητας	101
α. Σχεδιασμός προτύπου τουριστικής ανάπτυξης	102
β. Υπολογισμός φέρουσας ικανότητας	102
γ. Συμπεράσματα για την περιοχή Πόρος – Ύδρα – Σπέτσες	103
5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΥΤΕΡΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	104
5.1 <u>Επιπτώσεις στην οικονομία</u>	104
5.1.1 Συμμετοχή του τουρισμού στο ακαθάριστο προϊόν της περιφέρειας	105
5.1.2 Συμμετοχή του τουρισμού στην κατανάλωση	106
5.1.3 Συσχέτιση του τουρισμού με άλλους τομείς και κλάδους παραγωγής	109
5.1.4 Ο ρόλος του τουρισμού στην απασχόληση του εργατικού δυναμικού	110
5.2 <u>Επιπτώσεις στην τοπική κοινωνία</u>	112
5.2.1 Απασχόληση εργατικού δυναμικού	112
5.2.2 Αξιολόγηση ανθρώπινων πόρων	114
α. Το επίπεδο εκπαίδευσης των απασχολουμένων στον τουρισμό	114
β. Τα συστήματα εκπαίδευσης – κατάρτισης σε τουριστικά επαγγέλματα	114
5.3 <u>Επιπτώσεις στον πολιτισμό</u>	117
5.3.1 Η πολιτιστική διάσταση του τουρισμού	117
α. Πολιτιστικοί πόροι και τουρισμός	117
β. Διεθνής χάρτα πολιτιστικού τουρισμού	117
5.3.2 Μηχανισμοί αφομοίωσης και απόρριψης του τουρισμού	118

5.4	<u>Συμπεράσματα</u>	119
6.	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	120
6.1.	<u>Οι αδυναμίες</u>	120
6.2.	<u>Συγκριτικά πλεονεκτήματα και θετικές εξελίξεις</u>	122
6.3.	<u>Οι προκλήσεις</u>	123
7.	ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	128
7.1.	<u>Προσδιορισμός του εξωτερικού περιβάλλοντος</u>	128
7.2.	<u>Ο ρόλος των μικρών και μεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων</u>	131
7.3.	<u>Δυνατότητες συνεργασιών</u>	133
7.4.	<u>Δυνατότητες καινοτόμων ενεργειών</u>	134
7.5.	<u>Η ανάπτυξη εναλλακτικών και ειδικών μορφών τουρισμού</u>	135
7.5.1.	Γενικά	135
7.5.2.	Ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού	135
7.5.3.	Ευκαιρίες και Δυνατότητες Εναλλακτικού Τουρισμού	136
7.5.4.	Οι νέες δυνατότητες από τις μεγάλες Διοργανώσεις και από τον	
	Συνεδριακό Τουρισμό	137
	α. Γενικά	137
	β. Συνεδριακός Τουρισμός	138
	γ. Συνεδριακά Κέντρα Αθηνών	138
	δ. Χαρακτηριστικά και επιπτώσεις	139
7.6.	<u>Κοινωνικός τουρισμός</u>	141
7.7.	<u>Συνεργασία δημοσίου – ιδιωτικού Τομέα</u>	142
7.7.1.	Γενικά	142
7.7.2.	Κύρια πεδία συνεργασίας δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, σήμερα	143
7.7.3.	Πιθανές μελλοντικές εξελίξεις στην συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα	144
8.	ΑΠΕΙΛΕΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	145
8.1.	<u>Εντοπισμός προβληματικών τομέων</u>	145
8.2.	<u>Εντοπισμός προβληματικών ζωνών</u>	146

9. ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΥΝΗΤΙΚΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ	148
9.1. <u>Η δυνητική ζήτηση στις ξένες χώρες</u>	148
9.1.2. Οι επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων 2004 στην Ελλάδα	148
9.1.2. Οι επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων 2004 στην Ελλάδα	148
α. Οι γενικότερες οικονομικές επιπτώσεις – Μελέτη Κ.Ε.Π.Ε	148
β. Οι ειδικές επιπτώσεις στον τουρισμό	149
γ. Πιθανές προνομιακές χώρες προέλευσης	156
9.2. <u>Η δυνητική ζήτηση στο εξωτερικό</u>	159
9.3. <u>Πρόβλεψη τουριστικών κλινών</u>	159